

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1944 kl. 11 fm.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning
av väckt motion om åtgärder till förbättring av internerings-
och socialvården.*

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion nr 108 har herr *Ström* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förutsättningslös utredning i fråga om åtgärder till förbättring av internerings- och socialvården i enlighet med i motionen anförda synpunkter och förslag.

Inom andra kammaren har väckts en likalydande motion nr 172.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen I:108.

Över motionen har utskottet inhämtat yttrande från fångvårdsstyrelsen och socialstyrelsen, varjämte utskottet berett Svenska skyddsförbundet och Svenska fattigvårds- och barnvårdsförbundet tillfälle att yttra sig i anledning av motionen. Andra kammarens andra tillfälliga utskott, dit motionen II:172 hänvisats, har härjämte införskaffat yttranden från statens arbetsmarknadskommission och Stockholms stadsmission.

Fångvårdsstyrelsen framhåller beträffande förslaget om en samorganisation mellan internerings- och förbättringsanstalterna, att till följd av krisförhållandena en viss samordning kommit till stånd besträffande fångvårds-, tvångs-, arbets- och alkoholistanstalterna. Enligt styrelsens mening vore det av synnerligt värde, om tvångsarbetsanstalterna, som år 1920 skildes från fångvården, ånyo lades in under densamma.

Fångvårdsstyrelsen anför vidare:

Motionärens förslag att ingripande mot asociala personer skulle ske »mera efter individens grundpsyke och den verkligt grundläggande orsaken till hans felsteg» har inom straffsystemets ram beaktats genom att straffsystemet utbyggt till att omfatta även andra reaktionsformer än vanliga frihetsstraff, nämligen tvångsuppföstran, ungdomsfängelse, förvaring och internering. Den nya lagen om förvaring och internering, antagen år 1937 men ännu icke satt i kraft, tillgodoser ytterligare dessa önskemål, vilket också är fallet med den lag om villkorlig dom, som trädde i kraft vid senaste årsskiftet. I sistnämnda lag öppnas möjlighet för domstol att vid meddelande av villkorlig dom ålägga

till exempel en alkoholmissbrukare att ingå å alkoholistanstalt och att beträffande en ung lagöverträdare överlämna åt barnavårdsnämnd att vidtaga åtgärder för hans omhändertagande för skyddsuppfostran. Det förslag till lag om eftergift av åtal mot vissa underåriga m. m., som framlagts för innevarande års riksdag, innebär ytterligare ett steg i samma riktning, i det att eftergift av allmänt åtal skall kunna äga rum bland annat om den underåriga omhändertages för skyddsuppfostran.

Beträffande frågan om de intagnas differentiering på olika anstalter framhåller fångvårdsstyrelsen, som uppehåller sig endast vid klientelet å de anstalter, vilka falla inom styrelsens ämbetsområde, att differentieringen måste bli mycket ofullständig, därest såsom motionären föreslagit hänsyn toges endast till yrkes- och utbildningssynpunkter. Om de intagna skola kunna fördelas på ett sätt, som möjliggör ökade tillfällen för deras resocialisering och ökad frihet för sådana intagna, för vilkas vård samhällsskyddet icke kräver större mått av säkerhetsanordningar, måste differentieringen ske med hänsyn tagen även till den intagnes ålder, tidigare vandel, sinnesbeskaffenhet och övriga karaktärs-egenskaper. Inom fångvården har, fortsätter fångvårdsstyrelsen, en differentiering efter dylika grunder fullt genomförts endast beträffande till ungdomsfångelse dömda. Efter undersökning å särskilda mottagningsanstalter placeras vederbörande på olika öppna eller slutna anstalter. — Förvarade och internerade män vårdas å fyra olika typer av anstalter eller avdelningar. — Inom den egentliga straffverkställigheten, verkställigheten av straffarbete och fångelse, utskiljas unga brottslingar för sig och särskilt samhällsfarliga för sig, medan pålitliga och tydligt förbättringsbara uttagas till jordbruksfängelset i Mariestad och de öppna fångkolonierna å Rödjan och Singeshult. Mera lättbehandlade recidivister, lämpliga för utarbete, överflyttas till straffanstalten å Svartsjö, där de vårdas dels i huvudanstalten dels å två öppna kolonier. — Att på ett effektivt sätt differentiera straff- och fångelsefångar stöter enligt fångvårdsstyrelsen på särskilda svårigheter, eftersom mer än hälften av dessa fångar har en strafftid av endast en eller två månader.

Med anledning av vissa i motionen framförda synpunkter rörande dels arbetsdriften vid fångvårdsanstalterna, dels ersättningen till fånge för utfört arbete har fångvårdsstyrelsen lämnat en ingående redogörelse för den nu gällande ordningen på detta område. Härav framgår att arbetsdriften är uppdelad i två huvudgrenar: jordbruksdrift (inkl. skogsbruk) och verkstadsdrift. De arbeten, som å fångelserna utföras inom den organiserade verkstadsdriften, äro så gott som uteslutande avsedda för statens behov. Genom att de statliga myndigheterna enligt beslut av Kungl. Maj:t den 28 maj 1926 ålagts att innan upphandling sker av persedlar, som lämpligen kunna utföras av fångvårdens verkstäder, träda i förbindelse med fångvårdsstyrelsen för eventuell beställning, har arbetstillgång och avsättning tryggats, varjämte man ernått den stora fördelen, att fångvården praktiskt taget upphört att på den öppna arbets-

marknaden konkurrera om arbetstillfällen. Denna konkurrens från fångvårdens sida hade nämligen understundom föranlett energiska erinringar från både företag och anställda. — Ersättning till strafffånge utgår antingen som premie med visst belopp per dag eller enligt ackord. Arbetspremien utgör för närvarande högst 0:40—1 krona per dag, beroende på flit och skicklighet. Fångvårdsstyrelsen söker så långt det är möjligt tillämpa ackordsersättning. Vid centralfängelset på Långholmen har under treveckorsperioden 21 januari—10 februari 1944 medelinkomsten per dag vid ackord till fångar med längre strafftider inom de olika yrkena utgjort lägst 0:61 och högst 1:10 kr. Maxiinkomsten per dag har under samma tid varit 2:63 kr. — Den i motionen framförda tanken, att — där så låter sig göra — ersätta fången med ackord enligt fria marknadens priser, torde enligt fångvårdsstyrelsen icke vara praktiskt genomförbar, bland annat med hänsyn till att fängelseklientelet till största delen utgöres av icke yrkeskunniga, vilka städse i sitt arbete fordra tillsyn och ledning och ej sällan äro att hänföra till de arbetsovilliga eller till den partiella arbetskraften.

Inrättandet av en statskontrollerad grossiströrelse (en socialprodukternas försäljningcentral) i enlighet med motionärens förslag innebär enligt fångvårdsstyrelsen en avgjord försämring i jämförelse med den nuvarande ordningen för anskaffande och avsättning av fångvårdens produkter. Fångvårdsstyrelsen anför därom vidare:

På grundval av bestämmelserna i Kungl. brevet den 28 maj 1926 är tillgången på arbetsbeställningar för verkstadsdriften säkrad och därmed också avsättningen, vilket icke i någotdera fallet skulle bli förhållandet, därest fångvården för sin arbetsdrift vore hänvisad till den öppna arbetsmarknadens behov. — Vid försäljning genom en särskild central föreligger stor risk, att produktionen tvingas koncentrera sig på vissa mera efterfrågade artiklar, varigenom arbetet på verkstäderna komme att få en alltför enahanda inriktning. Vid beställningstillverkning föreligger icke denna risk. Där blir arbetet mycket varierande och nya övningsmoment förekomma ständigt. Härigenom stimuleras arbetslusten och ökas arbetsintensiteten. Med en försäljningcentral av föreslagen typ skulle fångelsernas tillgång på arbete bli på grund av öppna marknadens konjunkturkänslighet betydligt ovissare än vid försäljning till statsförvaltningarna. Vid vikande konjunkturer skulle lagren hopas i försäljningsaffärerna, fångelserna finge inskränka driften och följderna skulle bli arbetslöshet, vilket överhuvudtaget skulle omöjliggöra all fångvård i detta ords egentliga bemärkelse.

I fråga om förslaget av upprättandet av särskilda verkstäder åt frigivna fångar m. fl. framhåller fångvårdsstyrelsen:

Hjälp av detta slag har lämnats många gånger; erfarenheterna mana till försiktighet. Det har nämligen ofta visat sig, att då avgående fångar genom fångvårdens eller hjälporganisationers försorg utrustats med hantverksinventarier för uppsättande av egna verkstäder, den tilltänkta rörelsen icke ens kommit till stånd, eller om så har skett i många fall kort tid efter starten avveck-

lats. Förutsättningen för att en rörelse av ifrågavarande slag överhuvud skall lyckas är bland annat att innehavaren vinner förtroende och får en kundkrets. Dröja kunderna, finner han ingen avsättning för sina produkter. Beträffande fångvårdens speciella klientel är emellertid att märka att åtskilliga av de intagna äro mentalt defekta, sakna uthållighet, äro oförmögna till verklig hushållning, ofta benägna för dryckenskap, många därtill med oro och vandringslust i blodet. Ibland är det tillrådligt och möjligt att hjälpa dem till egen rörelse, men i det stora flertalet fall bör man i stället söka skaffa dem anställning hos arbetsgivare. Vad som här är av särskild betydelse är att få till stånd industrihem av den typ, som för ett par år sedan på stadsmissionens initiativ startades i Stockholm. Till detta industrihem hänvisas sådana, som vid frigivningen stå utan arbete, varefter industrihemmet efter hand sörjer för deras utplacering på den öppna arbetsmarknaden.

Motionärens mening att en klar uppdelning bör åstadkommas mellan verkställigheten av straffet eller anstaltsvistelse å ena sidan och de eftervårdande uppgifterna å andra sidan är, framhåller fångvårdsstyrelsen, en i kriminalpolitiken numera öfvergiven ståndpunkt. Fångvårdsstyrelsen fortsätter:

Denna mening kunde hävdas på den tiden, när man i straffet såg huvudsakligen en akt av vedergällning eller avskräckning, men med nutida tänkesätt som preciserar straffets uppgift så, att det så långt möjligt skall vara en åtgärd i förbättringssyfte, är eftervården icke något från straffverkställigheten åtskilt. Det förhåller sig tvärtom så, att planläggningen för den dömdes liv efter utståndet straff bör taga sin början så tidigt som möjligt under hans vistelse på anstalt. Fängelsets uppgift — och detsamma gäller även andra anstalter av liknande art — är att driva ett socialt uppbyggingsarbete bland de intagna. För varje år som går blir denna uppgift alltmer framträdande.

Styrelsen vill för att ytterligare belysa denna synpunkt framhålla vad det har betytt, att en kvinnlig socialassistent numera finnes anställd vid envar av våra fem största fångvårdsanstalter. Till hennes uppgifter hör att biträda fången och hans anhöriga i de många bekymmer av ekonomisk och annan natur, som ofta åtföljer ett ingripande av frihetsberövande art mot en familjemedlem, och att planera för hans utkomst efter frigivningen. För en äldre tids fångvård skulle ett dylikt handtag åt den intagne telt sig meningslöst och ovidkommande, för det nutida fängelsearbetet framstår det såsom oombärligt.

Det kunde anföras en rad exempel på hur eftervården — i motsats till vad motionären synes anse såsom riktigt — flyttat in i straffverkställigheten. Det må emellertid räcka med att ytterligare erinra om att stadgan angående vård och behandling i statens fångvårdsanstalter från och med den 1 januari i år kompletterats med åläggande för styresmannen att i samråd med anstaltsnämnd och befattningshavare i god tid förbereda fångens frigivning eller utskrivning. För detta ändamål hänvisas han till att samarbeta med bland annat skyddskonsulenter, skyddsföreningar, arbetsförmedlingar och andra hjälporgan. Att styresmannen på detta sätt fått skyldighet att ordna för fångarna efter frigivningen innebär för honom möjlighet att göra en viktig personlig insats för de honom anförtrödda fångarna utöver själva behandlingen i anstalten. Styresmannen och indirekt hela anstaltspersonalen knyts därmed på ett betydelsefullt sätt till den sociala delen av kriminalpolitiken, och fångvårdens inriktning på positivt uppbyggande verksamhet främjas.

Med den principiella ståndpunkt styrelsen intar till hela denna fråga måste styrelsen avstyrka varje förslag, som avser att hejda den begynta utvecklingen eller leda den in på andra vägar. I enlighet härmed vill styrelsen framhålla, vilken betydelsefull hjälp som de nyanställda skyddskonsulenterna kunna giva fängvårdsanstalterna i deras eftervårdande verksamhet. Det torde icke behöva närmare utvecklas, att dessa tjänstemän, vilkas hela uppgift är inriktad på arbete bland för brott straffade personer, på det närmaste sammanhänger med fängvårdsstyrelsens och fängvårdsanstalternas verksamhet, och att anordningen med fängvårdsstyrelsen som chefsmyndighet är den naturliga och riktiga. På samma sätt bidrager skyddsförbundets anknytning till fängvårdsstyrelsen att understryka det nära samband som råder mellan anstaltsvård och eftervård. Motionären synes även förbise vad fängelsernas sociala arbete betyder för den intagnes inställning till samhället och dess rättsvårdande verksamhet. Att den myndighet som har att verkställa det ådömda straffet också visar sig vilja och kunna hjälpa honom och hans familj under och efter anstaltsvistelsen minskar eller eliminerar den förklarliga spänning som kan uppstå mellan den intagne och det exekutiva organet, och har som all erfarenhet visar ett synnerligen välgörande inflytande på den intagne. Han uppfattar det ofta så, att han själv medverkar till den hjälp som genom fängvårdsmyndigheterna bjudes åt hans familj.

Fängvårdsstyrelsen delar motionärens uppfattning om behovet av upplysningsverksamhet i hithörande frågor. Erfarenheten från de försök som gjorts med periodiska skyddsvårdstidskrifter tyda emellertid enligt fängvårdsstyrelsen knappast på att något mera väsentligt står att vinna på den vägen. Verkningsfullare torde vara att söka förmå dagliga tidningar och de ideella organisationernas tidskrifter att genom uppsatser i dessa ämnen skapa större förståelse för de frigivnas och de med dem likställdas belägenhet efter anstaltsvistelsens slut. Styrelsen väntar också, att de sammanträden, som distriktsvis anordnas mellan skyddskonsulenter och övervakare för villkorligt dömda skola väcka större intresse för eftervårdens betydelse över huvud.

I betraktande av att de flesta av de spörsmål, som berörts i motionen, äro i vad angår fängvården under utredning hos strafflagberedningen samt med hänsyn till vad fängvårdsstyrelsen i övrigt anfört finner sig styrelsen böra avstyrka förslaget om utredning.

Socialstyrelsen anför bland annat:

Beträffande den öppna kriminalvården är det närmast följande två alternativ, som komma i betraktande. Det ena är att fängvårdsstyrelsens huvuduppgift, som numera består i att handhava den slutna kriminalvården, förskjutes till den öppna kriminalvården. Detta kräver givetvis en viss omvandling av ämbetsverket, så att det blir anpassat att fullgöra direkt socialvårdande uppgifter. Det andra alternativet består däri att den öppna kriminalvården får ingå såsom ett led i en annan socialvård och sålunda stå under ledning och inseende av den nuvarande centrala sociala myndigheten. Det kan givetvis anföras starka skäl härför men det finns också skäl häremot. Ett dylikt negativt skäl är, att socialstyrelsen redan har så omfattande uppgifter, att det är vanskligt att ytterligare utvidga dem. I varje fall är frågan om den

framtida organisationen av den öppna kriminalvården så betydelsefull, att det är önskvärt att den snart nog blir föremål för utredning. Socialstyrelsen tillstyrker därför bifall till den remitterade motionen så till vida att det enligt styrelsens mening bör verkställas utredning rörande den förebyggande och eftervårdande kriminalvårdens organisationsfråga.

Statens arbetsmarknadskommission framhåller, att till arbetsförmedlingarna i de största städerna knutits speciella socialkuratorer. Arbetsförmedlingarna i Stockholm, Göteborg och Malmö hava sålunda särskilda tjänstemän, som hava till uppgift att taga hand om sådana arbetssökande, vilka äro i behov av speciellt bistånd för att kunna erhålla anställning. Det rör sig här om personer, behäftade med lyten av olika slag, fysiskt och psykiskt sjuka, socialt missanpassade, överåriga m. fl. Denna verksamhet, vilken hittills främst haft karaktären av försöksverksamhet, har visat sig hava en stor uppgift att fylla. Kommissionen har därför placerat en utökning av denna verksamhet och har för avsikt att efter hand inrätta sociala kuratorer vid arbetsförmedlingarna även i andra städer, framför allt vid huvudkontoren. Rörande frågan om utbyggnad av den sociala kuratorsverksamheten kommer kommissionen att samråda med kommittén för partiellt arbetsföra. Enär denna kommitté torde komma att särskilt beakta frågan om arbetsberedning och arbetsförmedling för den partiella arbetskraften och då resultaten av kommitténs arbete ännu icke föreligga, synes ett ställningstagande i detalj till de i motionen framförda önskemålen för närvarande icke kunna ske.

Svenska skyddsförbundet och *Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet* avstyrka motionen.

Stockholms stadsmission framhåller, att stadsmissionen saknar möjlighet att bedöma den del av motionen, som berör intern anstalts förvaltning och klienteletets gruppering. Stadsmissionen anser sig böra avstyrka förslaget att överföra skyddskonsulentorganisationen till socialstyrelsens arbetsområde. Där emot anser stadsmissionen det skulle vara värdefullt, om en central skyddsvårds- eller eftervårdsbyrå kunde komma till stånd. Stadsmissionen anser motionärens synpunkter så beaktansvärda, att det, allrahelst med tanke på de ökade arbetsuppgifter för eftervårdsarbetet som lagen om villkorlig dom och den nya lagen om obligatorisk villkorlig frigivning medföra, vore synnerligen önskvärt att en förutsättningslös utredning komme till stånd.

Utskottet.

I förevarande motion hava förslag väckts rörande åtgärder i skilda hänseenden till förbättring av internerings- och socialvården. I motionen förordas till en början en samorganisation emellan internerings- och förbättringsanstalterna, vilket enligt motionären skulle utgöra förutsättningen för en verkligt individuell behandling av anstaltsklientelet. Önskemålet att få till stånd mera

individuella behandlingsmetoder har, såsom fångvårdsstyrelsen i sitt över motionen avgivna yttrande närmare utvecklat, vunnit beaktande inom ramen för det nuvarande straffsystemet genom införande av andra reaktionsformer än vanliga frihetsstraff såsom tvångsuppfostran, ungdomsfängelse, förvaring och internering m. m. Motionären har vidare upptagit frågan om de intagnas differentiering på olika anstalter med hänsyn till yrkes- och utbildningssynpunkter. Såsom fångvårdsstyrelsen framhållit, torde det emellertid för åstadkommande av ökade möjligheter för de intagnes resocialisering vara nödvändigt att hänsyn tages icke blott till yrkes- och utbildningssynpunkter utan även till andra omständigheter såsom den intagnes ålder, tidigare vandel, sinnesbeskaffenhet och övriga karaktärsegenskaper. Inom fångvården har en differentiering efter dylika grunder i olika former genomförts. Att på ett effektivt sätt differentiera straff- och fängelsefångar stöter emellertid, såsom fångvårdsstyrelsen påpekat, i de flesta fall på särskilda svårigheter, eftersom flertalet fångar har en mycket kort strafftid.

I detta sammanhang må erinras om att vid 1942 års riksdag väcktes motioner (I: 18 och II: 22) om en översyn av straffverkställigheten vid frihetsstraff. Första lagutskottet förordade i sitt över dessa motioner avgivna utlåtande nr 61 en utredning på området. Då strafflagberedningens utredningsuppdrag omfattade jämväl ifrågavarande spörsmål och det sålunda kunde förväntas, att utredningen skulle komma att verkställas oberoende av om riksdagen gjorde någon framställning i ämnet, hemställde första lagutskottet, att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Riksdagen beslöt i överensstämmelse härmed.

Enligt vad utskottet erfarit, kommer strafflagberedningen inom den närmaste tiden att avgiva betänkande med förslag i fråga om straffverkställigheten m. m. Med hänsyn härtill synes icke finnas anledning för riksdagen att göra någon framställning till Kungl. Maj:t om utredning rörande de i motionen väckta, här ovan behandlade frågorna.

Enär strafflagberedningen i förenämnda betänkande jämväl kommer att framlägga förslag rörande de i motionen upptagna frågorna om arbetsdriften inom fängelserna och om ersättningen för fångarbetet, saknar utskottet anledning att närmare ingå på dessa spörsmål.

I motionen har ifrågasatts inrättande av en statskontrollerad grossiströrelse med uppgift å ena sidan att tillhandahålla »skyddsvårdsfallen» arbetsmateriel till gängse dagspriser samt å andra sidan att därefter uppköpa deras färdiga arbetsalster, likaledes till gängse dagspriser, för försäljning till allmänheten. Med avseende härå må framhållas att framställningar till Kungl. Maj:t med i huvudsak samma syfte gjorts år 1938 från enskilt håll. Sedan utlåtanden över framställningarna avgivits av bland andra fångvårdsstyrelsen och socialstyrel-

sen, vilka avstyrkte desamma, fann Kungl. Maj:t enligt beslut den 15 november 1940 framställningarna ej föranleda vidare åtgärd. Då enligt utskottets uppfattning inrättandet av den föreslagna försäljningsorganisationen av skäl, som anförts i de över motionen avgivna yttrandena, skulle innebära en avgjord försämring i förhållande till nuvarande ordning för försäljning av ifrågavarande arbetsalster, anser sig utskottet ej kunna tillstyrka detta förslag.

Vidare har i motionen föreslagits att för beredande av arbetsutkomst åt frivolva fångar m. fl. skulle för allmänna medel eller med anlåtande av för ändamålet disponibla fonder upprättas verkstäder samt att de frivolva efter viss prövotid skulle få övertaga verkstäderna. Med hänsyn till erfarenheten av försök i den riktningen, som enligt vad utredningen i ärendet giver vid handen tidigare gjorts, anser sig utskottet icke kunna giva sin anslutning till detta förslag.

Beträffande förslaget om anställande av socialkuratorer vid arbetsförmedlingarna och av socialortsombud må framhållas, att till arbetsförmedlingarna i de största städerna redan finnas knutna speciella socialkuratorer, vilka hava till uppgift att taga hand om sådana arbetssökande, som äro i behov av speciellt bistånd för att kunna erhålla anställning. Arbetsmarknadscommissionen planerar en utökning av denna verksamhet genom anställande av dylika kuratorer vid arbetsförmedlingarna även i andra städer. På grund härav och då kommittén för partiellt arbetsföra torde komma att ägna ifrågavarande spörsmål uppmärksamhet, anser utskottet att motionen ej heller i denna del tarvar någon åtgärd från riksdagens sida.

Motionären anser, att svenska skyddsförbundets verksamhet bör stå under överinseende av socialstyrelsen i stället för såsom nu av fångvårdsstyrelsen samt att skyddskonsulentorganisationen, som nu lyder under sistnämnda ämbetsverk, bör överflyttas till socialstyrelsen. Härigenom skulle man enligt motionären erhålla en klar uppdelning mellan straffverkställigheten eller anstaltsvistelsen och de eftervårdande uppgifterna. Med hänsyn till det intima samband, som förefinnes mellan å ena sidan fängelse- och anstaltsvård och å andra sidan eftervården, därigenom att eftervården bör förberedas redan under fängelse- eller anstaltsvistelsen, torde emellertid lämpligheten av en sådan uppdelning av arbetsuppgifterna på skilda ämbetsverk kunna sättas i fråga. Innan några åtgärder i förevarande och liknande hänseenden vidtagas, synes i allt fall böra avvaktas närmare erfarenhet av den utvidgade skyddskonsulentorganisation, som enligt beslut av 1943 års riksdag trätt i verksamhet den 1 januari 1944.

Motionären har slutligen framhållit önskvärdheten av att få till stånd en effektiv upplysningsverksamhet rörande skyddsvårdsverksamheten. Utskottet delar motionärens uppfattning om värdet av ökad upplysning rörande hithörande problem. Syftet torde emellertid, såsom fångvårdsstyrelsen framhållit, bättre främjas, om de dagliga tidningarna och redan förefintliga tidskrifter kunde intresseras härför, än genom utgivandet av en särskild skyddsvårdstid-

skrift. Utskottet anser icke tillräckliga skäl vara för handen för att riksdagen skall göra någon framställning till Kungl. Maj:t i detta ämne.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion ej måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 mars 1944.

På utskottets vägnar:

IVAR EKSTRÖMER.

Närvarande: Herrar *Ekströmer*, *Heüman*, *Anders Andersson** och *Franzon*, fru *Sjöström-Bengtsson* samt herrar *Hagman*, *Wahlund* och *Sundelin**.

* Ej närvarande vid justeringen av utlåtandet.
